

Tilsynsrapport for Vester Skerninge Friskole 23-24

Som tilsynsførende på Vester Skerninge Friskole er det min opgave at føre tilsyn med

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.
- At skolens samlede undervisningstilbud, ud fra en helhedsvurdering, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At vurdere, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til deres demokratiske dannelse.
- At undervisningssproget er dansk.
- Skolens donationer.

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed, samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

- Jeg har i skoleåret 2023-2024 mødtes med skoleleder Thomas Visby og viceskoleleder Jesper Villadsen torsdag den 22. juni 2023 og aftalt fokus på tilsynet, samt afklaret forventninger til samarbejdet. Jeg foretog tilsynet tirsdag den 9. januar og fredag den 20. januar 2024.
- Jeg har besøgt 1.kl, 2.kl, 4.kl, 6.kl., 8.kl., 9.kl, kor med 1.-3., kor, elevrådsmøde med 4.-9.kl, samt deltaget i morgensamlinger.
- I år har jeg i samråd med skole- og viceskolelederen, udover det obligatoriske tilsyn, valgt at fokusere på arbejdet med de bærende og væredygtige fællesskaber.
- Sammen med ledelsen er der udarbejdet en plan for tilsynet. Inden besøget har lærerne sendt korte beskrivelser af den planlagte undervisning. Desuden har jeg haft adgang og læst alle årsplanerne for de respektive fag og klasser. Jeg har som regel også haft samtaler med nogle af de pågældende lærere.
- Efter hvert tilsyn har jeg haft møde med skolelederen, hvor vi har drøftet dagens observationer.

Det faglige tilsyn

Dansk, 4.kl

- Årsplanen, som er delt med forældrene, beskriver dels, hvad disse kan gøre derhjemme, for at hjælpe deres børn mht. læsning, skrivning og mundtlig præsentation. Af planen fremgår, hvilke temaer/genrer, der arbejdes med og hvilke kompetencer der er i spil. Det er en ambitiøs plan, der også skeler/inddrager Fælles mål.
- Mht. fællesskab og det sociale, arbejdes der med sociale træningsbaner, som dels bruges af andre lærere i andre fag i klassen, samt på mellemtrinnet. Det er bestemte fremgangsmåder/procedurer, hvordan eleverne f.eks. skal forholde sig til en mundtlig fremlæggelse.
- Eleverne inddrages også i at være med til at formulere fælles sociale mål for klassen, som er slået op på en tavle i klassen.
- Der arbejdes senere med 24 styrker/dyder, så eleverne får øje på egne og andres kvaliteter.
- Timernes program er skrevet på tavlen. Klassen arbejder med et fagligt læsekursus, der er tidligere arbejdet med læsestrategier/skimning.

- Fagbøgerne handler om emner/temaer, som interesserer eleverne og er tilpasset forskellige læse-niveauer. Eleverne kender deres niveau og vælger bøger, der er tilpasset dette.
- Klassen er indbydende, der er ryddeligt og de forskellige fag har deres egen væg, hvor der er elevproduktioner/faglige plakater o.lign. Der er også skemaer, hvor eleverne kan se, hvor de må arbejde i f.eks. gruppearbejde.
- Der foregår tydelig klasseledelse, eleverne er fortrolige med strukturen og går hurtigt i gang. Der er meget ro og der arbejdes med opgaverne. Læreren går rundt, hjælper eleverne og når omkring de fleste elever. Der foregår også en vejledning i valg af temaer.
- På tavlen kan eleverne se, hvor lang tid der er tilbage af aktiviteten.

Dansk, 6.kl

- Klassen begynder med at finde ud af, hvorfor de har så mange bolde i klassen.
- Enkelte elever får besked om, at de ikke skal spise i timen.
- Der foregår tydelig klasseledelse: "Det er ikke din tur", "Læg tasken på gulvet", "Du skal ikke diskutere min besked". Det foregår venligt, men bestemt.
- De har arbejdet med et ugeskema, hvor de selv vælger, hvornår de vil arbejde med de forskellige opgaver/temaer i dansk. Formen evalueres og der gøres status for hver elev.
- De er meget glade for selv at kunne bestemme. Nogle ønsker færre opgaver/flere opgaver.
- Mange deltager i samtalen og både form/indhold evalueres.
- Tidligere fik de ikke lektier for og blev heller ikke tjekket. De bliver de nu.
- Deres input bliver taget til efterretning. De fleste har været gode til at sætte krydser. Nu bliver det kontrolleret, om de har lavet deres opgaver. De får anvisninger på, hvordan de selv skal kontrollere, om de har lavet deres opgaver.
- Årsplanen beskriver emner/temaer/genrer og hvad der arbejdes med af danskfaglige aktiviteter.
- Der er ryddeligt i klassen, opslagstavlen bruges ikke meget. En sofa er kollapsede og en anden har ingen puder.

Samlet vurdering af dansk

- Lærernes årsplaner angiver struktur, temaer, arbejdsformer, modaliteter og hvornår der arbejdes med dem. Enkelte planer angiver overordnede mål, men der henvises ikke til fagplaner eller angivers, hvilke kompetencer, der skal arbejdes med.
- Der arbejdes med forskellige genrer, udtryksformer og der er også fokus på multimodalitet, dvs. andre medier.
- Skolen har flere uddannede læsevejledere, der både agerer som vejleder for kollegerne og varetager fagligt løft af især indskolings elever med læsevanskeligheder. Diagnostiske test bruges ikke på klasserne, men kun til den enkelte elev, hvis der er mistanke om faglige udfordringer.
- Min vurdering er, at dansk lever op til Fælles Mål og står mål med det, som der forventes, ligesom der også tilbydes vidtrækkende hjælp til lærere og elever.

Matematik, 2.kl

- På tavlen vises timens program.
- Læreren forklarer, hvordan man ganger. Det anskueliggøres vha. firkanter, hvilket lægger op til selve opgaven, som eleverne skal arbejde med.
- En elev viser på tavlen, hvordan opgaven skal laves, herunder hvad der sker, når der ganges med 0.
- Eleverne går i gang med at arbejde i deres bog.
- De arbejder med træningsopgaver på eget initiativ. Systemet gør det sværere at differentiere.
- En elev får lov til at arbejde i en anden bog, som er på et andet sværhedsniveau.

Samlet vurdering af matematik

- Lærernes årsplaner angiver temaer, og hvornår der arbejdes med dem. Enkelte planer angiver overordnede mål, men der henvises ikke til fagplaner eller angives, hvilke kompetencer, der skal arbejdes med.
- Der er formuleret nogle fælles didaktiske overvejelser og teser for matematik på skolen.
- Skolen har flere uddannede matematikvejledere, der både agerer som vejleder for kollegerne og varetager fagligt løft af især indskolings elever med læsevanskeligheder. Diagnostiske test bruges ikke på klasserne, men kun til den enkelte elev, hvis der er mistanke om faglige udfordringer.
- Min vurdering er, at matematik lever op til Fælles Mål og står mål med det, som der forventes, ligesom der også tilbydes vidtrækkende hjælp til lærere og elever.

Engelsk

- Dagsorden for timen er på tavlen.
- Læreren taler om dagens temaer/øvelser. Eleverne spørger på dansk og læreren svarer på engelsk.
- De skal være sammen i 4.pers. grupper. De sættes sammen i par.
- 6 drenge kommer for sent. De skal sætte sig ned, finde teksten frem og vente på instruktionen.
- Det hele foregår på engelsk.
 - A læser sin tekst op.
 - B genfortæller A's forudsigelser til C og B til D.
- Det tager noget tid for eleverne at forstå strukturen.
- De går i gang og alle taler engelsk, de for talt med den anden partner og det virker til, at de er fortrolige med strukturen, da de først går i gang.
- Klassen samles ind og en elev fra hver gruppe læser sine forudsigelser op.
- Fire piger går.
- Eleverne er positive og giver lange og indholdsrige beskrivelser.
- De skal derefter arbejde 2x2 med en tekst, hvor de skal læse, diskutere og svare opå spørgsmål og lave en quiz.
- Årsplanen arbejder med fire temaer og det fremgår, hvornår der arbejdes med hvad. Hvor meget skeler du til Fælles Mål, når du planlægger din engelskundervisning?

Samlet vurdering af engelsk

- Årsplaner angiver temaer og hvornår der arbejdes med dem. Der er ikke en ensartethed i årsplaner mht. hvad de skal indeholde.

Tysk. 8.kl

- Årsplanen angiver årets gang med fokus på mundtlighed, skriftlighed, grammatik og tysk kultur.
- Emnet for timen er "Freizeit".
- De arbejder med ordbogen, hvor de skal finde ord, som de skal bruge til at beskrive deres fritidsbeskæftigelse.
- Forklaringen af opgaverne foregår på dansk.
- Der er en brainstorm på tavlen, hvor der er fokus på transparente ord. Mange elever deltager.
- Der er tydelig klasseledelse, hvor forventninger til adfærd og sprog hele tiden justeres og bekræftes.
- Tidsord repeteres.
- De bruger Quizlet, som er et digitalt ordunivers, hvor der arbejdes med læring af enkeltord og i den forbindelse laves der en quiz, som eleverne er meget begejstrede for. Ordene blev gennemgået dagen før og eleverne bruger deres mobiler til quizen. De skifter grupper, så de får forskellige samarbejdspartnere.
- Formålet er at give dem et ordforråd, som de kan bruge til det skriftlige arbejde.
- Der er en let stemning, der foregår en levende ping pong mellem lærere og elever.
- Al samtale/forklaring foregår på dansk.
- Når der er fokus på mundtlig tysk, bliver der talt tysk
- Der er fokus på, at eleverne både lærer tyske gløser enkeltvis og som flerordssætninger, der bruges ofte.
- Der er stort fokus på at eleverne taler tysk, når de har tilegnet sig et ordforråd og på at skabe situationer, hvor de bare taler uden at have fokus på korrekthed.

HiRelSa, 4.kl

- Dagsorden for timen står på tavlen.
- Emnet for timen er Absalon og middelalderen. Mange elever byder ind med input fra deres emne/temaforløb, som de har deltaget i.
- En historiebog deles ud og læreren læser op. De fleste elever følger med.
- Efter oplæsningen forklares begreber, ligesom der også spørges ind til dem.
- Årsplanen er meget grundig, hvor både emner, mål og materialer/aktiviteter er angivet. Der bruges meget materiale udefra, f.eks. fra Nationalmuseet, Institut for menneskerettigheder, flere fagportaler, ligesom der også planlægges besøg ud af huset.
- Enkelte elever forstyrrer ved at tage ørebøffer på, sidder med earpods under oplæsningen, går ud af klasselokalet, smider med bogen eller ligger på et bord med ryggen til klassen.
- Læreren reagerer på enkelte af forstyrrelserne.

GAIA 1.kl

- Klassen ser en video fra lærerens foderbræt. Der tales om de forskellige fugle, deres kendetegn og forskel i adfærd.
- Der spørges til fuglenes navne og eleverne kan kende flere. Der kommer mange bud og eleverne er interesseret i emnet.
- Eleverne skal hver lave deres egen foderkugle i Gaias faglokale.
- Der er meget ro i klassen, mens de får forklaret fremgangsmåden. Der tales også om formålet med foderkuglens enkelte dele, fedt giver f.eks. energi. Den skal æltes med hænderne.
- Når de er færdige, kan de farvelægge fugle på noget papir i klassen.
- Der bliver brugt meget papir til at tørre hænderne, også selv om de ikke er færdige. Håndvasken stoppes hurtigt til, men eleverne venter fint på, at det bliver deres tur.
- Der arbejdes tydeligt med klasseledelse.
- Ifølge lærerne handler det meget om rammesætning, tydelige forventninger og at eleverne ved, hvad de skal lave.
- Årsplanen kommer omkring de nære temaer og lægger vægt på at forstå det naturvidenskabelige gennem sansning og iagttagelse på værksteder, praktiske arbejde og forsøg.
- Der arbejdes med at fastholde viden på de forskellige årgange, alt efter elevernes alder og temaernes kompleksitet. En del af progressionen fastholdes også i kraft af, at der er få GAIA-lærere i 1.-4.kl.

Gaia, 9.kl

- Årsplanen er meget grundig og kommer både omkring de tværfaglige emner, der opgives til afgangsprøven og temaerne for 9.kl. Arbejdsmetoder, organisering, struktur og samarbejdsformer nævnes også.
- Temaet for timen er strålings indvirken på levende organismers levevilkår.
- Der tales om neutroner, protoner, positroner og antistof.
- Der repeteres og sammenfattes, inden der går videre til at tale om halveringstid. I den forbindelse får de et halveringsskema, som bliver læst i fællesskab. Eleverne spørges, enkelte svarer.
- Der vises en række isotoper og deres halveringstid. Der tales om, hvilke der har meget stråling.
- Det foregår på et højt abstraktionsniveau og kræver meget koncentration, hvilket de fleste mestrer.

Gaia - Fælles

- I år har der været fælles opmærksomhed på tværs af årgange omkring begrebet "biodiversitet", hvilket er besluttet i fagudvalget.
- Årsplanerne er også en del af samtalen for at sikre den "røde tråd", men det er et udviklingspunkt, som udvalget er opmærksom på.

Kor, 1.-2.-3.kl

- Kan vi aftale, at vi drager ud i verden og synger for andre?
- Elever hjælpes til at sidde bestemte steder. Der skal synges for andre i kommunen.
- Pengene fra koncerterne går til velgørende arbejde.
- Der foregår tydelig klasseledelse og eleverne inddrages, hvor det er relevant. Regler for at sidde bliver også tydeliggjort. De roses, når de er stille. Opvarmning: To stemme på klaveret og alle står op. Alle laver udstrækning til to toner. Alle sætter sig og synger "Jeg ved en lærkerede". Derefter skal de synge: "what shall we do with with the drunken sailor?".
- Omkvædet øves: "Lyd som en sur sømand".
- De øver både en kanon og en rap.

Morgensamling

Fredagens filosofioplæg handler om Fadervor, hvor en lærer fortæller en personlig historie om hendes bedstefar og om tro/fadervor. Fortællingen er meget nærværende og eleverne lytter meget opmærksomt.

Filosofi, 6.kl

- Der foregår tydelig klasseledelse, hvor eleverne bliver bedt om at sætte sig, rydde bordene, vende sig om. Der er ro og opmærksomhed. Rammen er klar.
- Historiens pointe genfortælles. Hvidstengruppen nævnes af en elev, som suppleres med en personlig fortælling af læreren.
- Dagens spørgsmål: Har du oplevet en situation, hvor du har bedt til Gud? Det er et svært tema for eleverne. De begynder at tale om overtro. En elev bliver berørt af samtalen og går. Reinkarnation bliver nævnt og en elev spørger, hvorfor de skal gå i kirke til jul. De når ikke at tale om det.

Klassens time, 8.kl

- Der tales om uro i klassen. Især mandag og torsdag udfordrer. Det har været værre.
- Eleverne spørges og de kommer med mange bud på, hvorfor der er uro.
- Flere nævner, at der bare tales højt og at der også kommenteres meget.
- Lærerne har planlagt, at klassen skal lave bedeflag, hvor de skriver hvad den enkelte elev, lærer og klassen kan gøre.
- Lærerne giver eksempler på, hvad de kan skrive.
- De skriver mange gode forslag på flagene. Forslagene skal bruges til at lave en klassekontrakt.
- Når der tales for meget og er larm, klapper lærerne en bestemt rytme, som eleverne ikke reagerer på? Det er meget normalt i overbygningen. **Hvorfor gør I det?**
- Det er meget de samme ting, som skrives på flagene: mere spændende undervisning og anden bordopstilling, ikke kommentere, senere mødetid, pauser i undervisningen.
- Det italesættes at man kan være nervøs for at optræde, og at det skal være rart at gøre noget godt for andre.

Klassens time, 9.kl

- Der tales om ro, fællesskab og ansvar i klassen.
- Lærerne taler om det, eller mangel på samme, og giver eksempler. Hun giver udtryk for sin magtesløshed over for ansvarsløsheden eller at det overhovedet er til diskussion.
- Eleverne melder ikke rigtigt tilbage til læreren.
- De ser en film om at gå på efterskole.
- Efterfølgende har der været en samtale om temaet, hvor de andre lærere er blevet inddraget.

Elevrådsmøde, 4.-9.kl

- Der er et månedligt møde, som varer en time.
- Der er to repræsentanter fra hver klasse og de begynder med at fortælle om, hvad der foregår i klasserne.
- 4.kl: Hvorfor er det kun pigerne, som må gå Lucia til jul?
- 6.kl har fire bolde. Er der andre, som har brug for en bold?
- 9.kl vil stå for boldene.
- Læreren vejleder ifht. at få ting gjort.
- Fonden
 - Man kan søge om penge fra det og proceduren tales igennem.
 - Det igangsættes til morgensamlingen, hvor der fortælles om ansøgningsfrist, ideudveksling og beslutning.
 - Det skal gavne flest muligt.
 - Eleverne er gode til at fortælle de yngste repræsentanter om form og indhold.
 - Der er 15.000 kr. til uddeling.
- Arbejdet fordeles mellem repræsentanterne:
 - 8.kl laver oplæg.
 - 7.kl laver plakat
 - 4.-5.kl laver en video, hvor det også nævnes, hvad der tidligere er brugt penge på.
 - Der afsættes tid til at lave/klippe videoen og læreren faciliterer hele tiden, hvad der skal laves og hvem der er ansvarlig. Det foregår meget konstruktivt/inddragende.

Samlet vurdering af elevrådsarbejdet

- Der er en tydelig struktur og dagsorden for møderne med mødeleder/formand, som er en elev fra 8.kl.
- Der er afsat tid og ressourcer til at give elevrådet gode arbejdsforhold.
- Der er meget opmærksomhed på at informere de yngre elever om procedurer/strukturer. Det hele foregår i en behagelig og inkluderende atmosfære. Læreren hjælper til i denne proces, men eleverne er meget selvkørende

Det øvrige tilsyn

Fagplaner & årsplaner

- Skolen følger Fælles Mål, som kan ses på skolens hjemmeside.
- Det er mit indtryk, at Fælles Mål ofte bliver anvendt i indirekte form, gennem brug af bogsystemer, undervisningsforløb og digitale platforme, men det kunne være interessant og udviklende for den kollegiale samtale, hvis fagplanerne i endnu højere grad bliver en del af arbejdet i fagudvalgene og årsplanerne.
- Årsplanerne er meget forskellige, men sammenlignet med sidste år er de grundigere og flere angiver, hvilke mål/kompetencer der arbejdes med, men det er stadig et mindretal. Der er ingen henvisninger til fagplaner.

Fysisk

- I de fleste klasser er det tydeligt, at der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et lærerum med faglige plakater, elevproduktioner og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag
- Uderummet er stort og rummer mange muligheder for fysisk udfoldelse, leg og opdagelse, som bruges meget i både pauser, i SFO/børnehave, samt undervisningen.
- Skolen har fået renoveret og fornyet ventilationsanlægget på mellemtrinnet og overbygningen, så CO₂-indholdet ikke overstiger det tilladte niveau.
- Eleverne udtrykker i undervisningsmiljøundersøgelse generel tilfredshed med de fysiske rammer, herunder også toiletterne.

Psykisk miljø

- Der er en venlig og imødekommende stemning fra elever, lærere og ledelse.
- Der foregår tydelig klasseledelse, og samvær mellem lærere og elever foregår respektfuldt, til tider humoristisk og hvor lærerne også forsøger at udfordre elevernes holdninger/antagelser.
- Skolen har en beskrevet trivselstrategi og en anti-mobbe-politik, som er tilgængelig på skolens hjemmeside.
- Der er en meget grundig evalueringsplan for skolens samlede evalueringstilbud og kan ligeledes ses på skolens hjemmeside. Skolen er også forpligtet på at offentliggøre resultatet af sin løbende evaluering af skolens samlede virksomhed. Denne del kan ses på hjemmesiden.
- Der er også en meget grundig indsatsplan for 2023-2026, hvor en række indsatsområder som f.eks. Bære- og væredygtige fællesskaber, bæredygtig biodiversitet, lokal ungdomsskole, bæredygtig energi og miljø på skolen og oprettelse af børnehave.
- Skolen har et elevråd med to repræsentanter fra 4.-9.kl. De mødes en gang om måneden.
- Skolen har en handleplan for samarbejdet ved u hensigtsmæssige handlinger på individniveau.
- Skolen har opmærksomhed på et stigende fravær hos eleverne:
 - 30% af elever har et fravær over 10%
 - 13% har et fravær over 15%
 - 6% har et fravær over 20%
- Det er meldt ud til forældrene i et nyhedsbrev og de opfordres til have opmærksomhed på temaet.

- Skolen skal gennemføre en undervisningsmiljøundersøgelse hvert tredje år og har netop samlet op på efterårets undersøgelse. Af den fremgår følgende:
 - Der er generel høj social og faglig trivsel.
 - I 4.-9.kl er 79% af eleverne glade for at gå i skole og 78% er meget tit glade for deres klasse, mens det kun er 5% og 2% der ikke oplever det.
 - 95% oplever at høre til i skolen.
 - Kun 2% har oplevet at bliver mobbet.
 - 87% oplever jævnligt høj mestring.
 - 95% vurderer at klare sig godt i skolen.
 - 90% oplever, at lærerne underviser på en god måde og 95% oplever at bliver hjulpet og støttet af deres lærere.
 - 42% oplever larm i undervisningen og 58% oplever ondt i hovedet.
 - 99% kan lide frikvarterne og 92% synes godt om udeområderne.

Dansk som undervisningssprog:

- Der bliver talt dansk i undervisningen og skoleledelsen behersker dansk i både skrift og tale.

Donationer: Skolen har ikke modtaget donationer for skoleåret 23-24.

Kønslig ligestilling

- Der foregår som udgangspunkt ikke nogen opdeling af køn i pædagogisk eller didaktisk sammenhæng. Tværtimod inddrages samarbejde mellem drenge og piger som et middel og mål, ligesom andre organisationsformer, hvor det giver mening.

Folkeskolens afgangsprøve

- Skolen klarer sig godt i 0,7 karakterpoint over kommunegennemsnittet.
- Alle fag er prøvefag.

Skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre

- Eleverne bliver inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter.
- Vester Skerlinge Friskole har en fond, som modtager dels midler fra skolen – 15.000/år, samt overskud fra diverse arrangementer. Den udlodder årligt midler til fællesskabsfremmende initiativer og kan alene søges af elever på Vester Skerlinge Friskole gennem en demokratisk proces. Det foregår i elevrådets regi, hvor eleverne støttes og opmuntres til at tage ansvar for en retfærdig og gennemskuelig proces.

Eleverne lærer også det repræsentative demokrati at kende i elevrådet, hvor 1-2 fra hver klasse sidder i elevrådet, hvor der er 2 lærere med som tovholdere. De afholder møder ca. 1 gang pr. måned, og har til opgave at fremme fællesskaberne på friskolen.

Det bære- og væredygtige klassefællesskab

- Et særligt fokusområde på årets tilsyn er det *bære- og væredygtige klassefællesskab*. Fællesskab italesættes i mange sammenhænge og der er mange strukturer og tiltag, som understøtter intentionen om at holde en løbende samtale og udveksling mellem skolens aktører i gang. Elever mødes med en lærer i elevrådet; skolens bestyrelse mødes indbyrdes med ledelsen og medarbejderrepræsentanter; på dialogmøder mødes ansatte og bestyrelse og i forældrerådet, et uformelt råd med forældre som klasserepræsentanter, mødes de med ledelsen og styrelsen, foruden de formelle samarbejdsrelationer på skolen.
- Derudover foregår der meget arbejde med fællesskaber i skolens daglige liv.
 - På morgensamlingen, hvor eleverne deltager og lærer at sige noget foran andre.
 - I frikvarteret hjælper legepatruljer, som består af elever, der har fået et lille kursus i lege, eleverne med at komme i gang med nye lege.
 - Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.
 - Jeg spurgte alle lærere før mine besøg om, hvordan de tænker fællesskaber ind i deres undervisning. Der er stort fokus på det, både hos klasselærerne ifht. klassens trivsel og samværsform, men også hos alle i at tænke det ind i organiseringen af aktiviteter og undervisning. Jeg er ikke i tvivl om, at fællesskab er en af lærernes vigtigste fokuspunkter, hvilket også fremgår af mine observationer.
 - Det er krævende for både elever og ansatte, men sidstnævnte investerer meget i at skabe en kultur af forpligtethed og ordentlighed. Der tales pænt til eleverne, de forsøges inddraget i undervisningen og skoleliv. Der er både stor lydhørhed over for dem, men jeg oplever ikke, at de ansatte vejer som et siv for vinden. Der er en meget tydelig faglig dagsorden, som de forsøger at løse på en meget varieret og kompetent facon, men der ingen tvivl om, at det også er en meget krævende opgave for den enkelte lærer.
- Det ser ud til at fungere, men det slog mig især i overbygningen, at der er nogle udfordringer, som italesættes meget tydeligt over for eleverne.
 - Det kan være en manglende respekt ifht. at lytte til andre uden at kommentere.
 - Manglende ro til at arbejde i.
 - Manglende ansvar.
- Det forsøges imødegået med inddragelse af eleverne i f.eks. klassens time, hvor problemerne italesættes. Eleverne er ikke afvisende over for det og anerkender til dels deres eget ansvar eller mangel på samme, men peger også på andre udefrakommende faktorer som at møde senere, nye bordopstillinger eller sjovere undervisning.
- Lærerne prøver at medinddrage eleverne, taler til deres bedre jeg og lytter til deres forslag, men jeg er meget i tvivl om, at disse forslag og tiltag ændrer adfærden. Det er heller ikke min opgave at anviser løsninger, men her er der en problemstilling:
 - *Hensynet til den enkelte i forhold til fællesskabet og hvordan kan vi ændre uhensigtsmæssig adfærd uden at gå på kompromis med skolens værdier.*

Samlet vurdering

På baggrund af mit tilsyn kan jeg konkludere, at undervisningen i dansk, matematik og engelsk står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Jeg har haft samtaler enkelte elever, den enkelte lærer og skolens ledelse om undervisningens indhold. Skoledagen lever op til nye fælles mål på mange måder og indeholder samtidig mange elementer af skolens værdigrundlag. Skolens undervisning bliver udført i en tryk ramme, hvor der er respekt og anerkendelse for den enkelte elevs personlighed, og faglige niveau.

Jeg vurderer også at skolen gør en stor indsats i arbejdet med at skabe bære- og væredygtige fællesskaber blandt elever, forældre og ansatte. Det gøres både strukturelt gennem mange formelle og uformelle møderelationer, hvor skolens aktører mødes, men også i italesættelsen, prioriteringen og tiltagene i skoleliv og undervisning, hvor eleverne både inviteres, opfordres og udfordres til at deltage i udviklingen og vedligeholdelsen af fællesskabet. Det er ikke let, og en udfordring er hensynet til den enkelte i forhold til fællesskabet og hvordan uhensigtsmæssig adfærd kan ændres uden at gå på kompromis med skolens værdier. Det er skolen opmærksom på, hvilket også siger noget om optagetheden over for denne problemstilling, der rammer de fleste fællesskaber denne tid.

Jeg vurderer også, at Vester Skerninge Friskole i hele sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre, samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Alt dette giver de bedste muligheder for, at det enkelte barn er godt rustet til job og uddannelse, samt til sit liv fremover.

Odense den 17. marts 2024, Bent Hansen